

Europos Sąjungos
Taryba

Liuksemburgas, 2018 m. birželio 25 d.
(OR. en)

10369/18

MOG 45
COPS 232
CFSP/PESC 601
COHAFA 51
RELEX 577
YEMEN 3

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 10238/18, MOG 44, COPS 231, CFSP/PESC 600, COHAFA 50, RELEX
576, YEMEN 2

Dalykas: Tarybos išvados dėl Jemeno
– Tarybos išvados (2018 m. birželio 25 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl Jemeno, kurias Taryba priėmė 2018 m. birželio 25 d. įvykusiame posėdyje.

TARYBOS IŠVADOS DĖL JEMENO

1. ES dar kartą pakartoja, kad jai itin didelį susirūpinimą kelia tai, kad padėtis Jemene nuolat blogėja ir kad konflikto šalys perėjo prie karinės konfrontacijos, pastarąjį kartą – Chudaidoje ir šalia jos. Dėl to kilo karo veiksmų eskalacija, o jau ir taip katastrofiškos būklės humanitarinė padėtis dar pablogėjo. ES pakartoja, kad konflikto neįmanoma išspręsti karinėmis priemonėmis, ir tvirtai remia JT generalinio sekretoriaus specialųjį pasiuntinį (toliau – JT specialusis pasiuntinys) Jemene Martiną Griffithsą ir jo pastangas užtikrinti įtraukų politinį šio konflikto sprendimą. Atsižvelgdama į tai, ES ir toliau bendradarbiaus su visomis konflikto šalimis ir yra pasirengusi suintensyvinti savo veiksmus Jemene, be kita ko, teikdama humanitarinę pagalbą visoje šalyje ir sutelkdama paramą vystymuisi, siekiant finansuoti projektus svarbiausiuose sektoriuose. ES pareiškia, kad vidaus politinės struktūros fragmentacija Jemene jai kelia didelį susirūpinimą. ES dar kartą patvirtina esanti tvirtai įsipareigojusi remti Jemeno vienybę, suverenumą, nepriklausomybę ir teritorinį vientisumą, ir ragina visus šalies ir regiono subjektus visapusiškai gerbti šiuos elementus.
2. ES primena ankstesnes Tarybos išvadas dėl Jemeno, visų pirma 2017 m. balandžio 3 d. ir 2015 m. lapkričio 16 d. Tarybos išvadas. Ilgalaikę taiką įmanoma pasiekti tik derybų keliu, užtikrinant visų susijusių subjektų, įskaitant pilietinę visuomenę, moteris ir jaunimą, reikšmingą dalyvavimą. Todėl ES remia JT specialiojo pasiuntinio pastangas iš naujo pradėti politinį procesą, visų pirma jo ketinimą kuo greičiau atnaujinti įtraukias politines derybas, kad būtų aptartas jo taikomas politinis pagrindas, susijęs su tam tikros sekos pereinamojo laikotarpio saugumo ir politiniais susitarimais. ES pareiškia esanti susirūpinusi dėl to, kad dėl naujausių pokyčių kyla rizika, kad bus pakenkta JT vadovaujamoms pastangoms atnaujinti derybas siekiant rasti politinį konflikto sprendimą, ir palankiai vertina JT specialiojo pasiuntinio Martino Griffithso išsakytą JT pasiryžimą plėtoti politinį procesą. ES ragina visas konflikto šalis nutraukti dabartinę eskalaciją, laikytis santūriai, sparčiai dirbti siekiant nacionaliniu lygmeniu nutraukti ugnį ir konstruktyviai bendradarbiauti su JT. ES ragina JT specialiajam pasiuntiniui suteikti visišką ir nekliudomą galimybę palaikyti ryšius su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais Jemene.

3. ES didelį susirūpinimą kelia tai, kad pastaruoju metu suintensyvėjo karinės operacijos Chudaidos mieste bei uoste ir aplink juos, įskaitant Koalicijos karinių operacijų poveikį civiliams gyventojams. ES primygtinai ragina visas konflikto šalis užtikrinti civilių gyventojų apsaugą ir visapusiškai laikytis tarptautinės humanitarinės teisės, be kita ko, sudaryti sąlygas nekliudomai teikti humanitarinę pagalbą ir užtikrinti galimybes saugiai pasitraukti tiems, kurie nori pabėgti nuo kovų. Atsižvelgdama į tai, ES primena, kad šiuo metu nėra perspektyvių alternatyvų Chudaidos uostui, kuris yra reikiamų komercinių ir humanitarinių krovinių paskirstymo centras, ir ragina visas konflikto šalis užtikrinti visapusišką ir veiksmingą Chudaidos uosto kaip gyvybiškai svarbaus humanitarinės pagalbos ir komercinės prieigos prie svarbiausių reikmenų taško veikimą.
4. ES smerkia tai, kad Houthi grupuotė į Saudo Arabijos Karalystę, be kita ko, į civilius taikinius, ir į Bab al Mandebo sąsiauriu praplaukiančius laivus paleido balistines raketas. ES pareiškia esanti labai susirūpinusi dėl balistinių raketų ir technologijų platinimo. Šie veiksmai didina įtampą regione ir kelia grėsmę Jemeno kaimyninių šalių, be kita ko, Somalio pusiasalyje, saugumui ir stabilumui, laivybos laisvei, ypač Raudonosios jūros regione, ir pasaulinei jūrų prekybai. ES su susirūpinimu atkreipia dėmesį į JT ekspertų grupės Jemeno klausimu ataskaitos išvadas – joje nustatyta, kad nesilaikoma JT ST rezoliucijos 2216 14 punktu nustatyto ginklų embargo.
5. Šio regiono stabilumas ES yra gyvybiškai svarbus. ES suintensyvins savo pastangas Jemeno atžvilgiu ir yra įsipareigojusi vadovautis visapusišku ir strateginiu požiūriu, apimančiu visus atitinkamus regioninius subjektus. ES bei jos valstybės narės aktyviai siekia užmegzti ryšius su regioniniais subjektais, be kita ko, aktyviau vesdamos politines konsultacijas, ir šiais veiksmiais remia JT generalinio sekretoriaus specialiojo pasiuntinio Jemene pastangas skatinti pasiekti visapusišką susitarimą užbaigti konfliktą. ES dar kartą ragina visus tarptautinius ir regioninius subjektus konstruktyviai bendradarbiauti su Jemeno konflikto šalimis, kad būtų sudarytos sąlygos deeskaluoti konfliktą ir derybų keliu pasiekti susitarimą.

6. ES pakartoja griežtai smerkianti išpuolius prieš civilius gyventojus ir dar kartą primygtinai ragina visas konflikto šalis užtikrinti civilių gyventojų apsaugą ir laikytis tarptautinės humanitarinės teisės bei tarptautinės žmogaus teisių teisės, be kita ko, laikytis civilių gyventojų ir kovotojų, taip pat civilių objektų ir karinių tikslų atskyrimo principo ir proporcingumo principo, o vykdant karo veiksmus imtis atsargumo priemonių. ES didelį susirūpinimą kelia tebesitęsiančių karo veiksmų padariniai, įskaitant bombardavimą tankiai apgyvendintose teritorijose, miestų apsiaustis, priešpėstinių minų ir kasetinių šaudmenų naudojimą, taip pat išpuoliai, dėl kurių sunaikinama civilinė infrastruktūra, įskaitant mokyklas, medicinos įstaigas, gyvenamuosius rajonus, turgus, vandens sistemas, uostus ir oro uostus. Atsakomybės už pažeidimus užtikrinimas yra svarbi proceso dalis siekiant užtikrinti, kad dabartinio konflikto sprendimas būtų ilgalaikis. ES ragina visas konflikto šalis nutraukti vaikų verbavimą ar naudojimą būti kariais ir kitus šiurkščius jų atžvilgiu vykdomus pažeidimus pažeidžiant taikytiną tarptautinę teisę ir standartus. Be to, ES ragina visas konflikto šalis paleisti jau užverbuotus vaikus ir bendradarbiauti su JT siekiant juos reabilituoti ir reintegruoti į jų bendruomenes. ES toliau ragina visas konflikto šalis imtis visų reikiamų veiksmų, kad būtų užkirstas kelias visų formų smurtui, įskaitant seksualinį smurtą ir smurtą dėl lyties ginkluoto konflikto situacijose, ir kad į jį būtų reaguojama.
7. ES pakartoja primygtinai raginanti visas konflikto šalis imtis reikiamų priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų atlikti veiksmingi, nešališki ir nepriklausomi visų įtariamų žmogaus teisių pažeidimų ir įtariamų tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimų tyrimai, laikantis tarptautinių standartų ir siekiant nutraukti nebaudžiamumą. Šiomis aplinkybėmis ES remia visapusišką Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos rezoliucijos A/HRC/36/31, kuria įsteigiama žinomų tarptautinių ir regioninių ekspertų grupė, įgyvendinimą. Raginame visas konflikto šalis suteikti šiai grupei visapusišką bei skaidrią prieigą ir su ja visapusiškai bei skaidriai bendradarbiauti, kad ji galėtų vykdyti savo įgaliojimus. Be to, raginame Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biurą toliau teikti techninę pagalbą Nacionalinei komisijai.

8. ES susirūpinimą taip pat kelia tai, kad Jemene vis aktyviau veikia nusikalstamos ir teroristinės grupės, įskaitant „Arabijos pusiasalio Al Kaida“ ir „Da'esh“, ir ji itin griežtai smerkia visus teroristinius išpuolius. ES primygtinai ragina Jemeno vyriausybę prisiimti atsakomybę kovoje su teroristinėmis grupėmis, kurios naudoja dabartinę nestabilią padėtį. Itin svarbu, kad visos konflikto šalys imtųsi ryžtingų veiksmų prieš tokias grupes.
9. Konfliktas Jemene vyksta jau ketverius metus ir sukėlė didžiausią humanitarinę krizę pasaulyje: humanitarinės paramos arba apsaugos dabar reikia daugiau kaip 22 milijonams žmonių – 80 % gyventojų. Daugiau kaip 10 milijonų žmonių skubiai reikia pagalbos. Virš 2 milijonų žmonių perkelta šalies viduje. Nenutrūkstanti karo veiksmų itin didelį poveikį daro pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims, moterims ir vaikams. Nepaisant humanitarinės bendruomenės pastangų, daugiau kaip 17 milijonų žmonių Jemene stinga maisto – tarp jų daugiau kaip aštuoni milijonai žmonių patiria itin didelį maisto stygių ir jiems gresia badas. Dėl sutrikimų teikiant pagrindines viešąsias paslaugas, ypač sveikatos priežiūros, sanitarijos ir švietimo srityse, vykstanti humanitarinė krizė dar labiau paastrėjo. Atsižvelgdama į šią padėtį, ES palankiai vertina Jungtinių Tautų 2018 m. Humanitarinės pagalbos teikimo Jemenui planą ir reiškia padėką už rezultatus, pasiektus 2018 m. Jemenui skirtame aukšto lygio paramos teikėjų renginyje, kurį Ženevoje sušaukė Jungtinės Tautos ir Švedijos bei Šveicarijos vyriausybės ir kuriame tarptautiniai paramos teikėjai įsipareigojo skirti daugiau kaip 2 mlrd. USD. ES ragina visus paramos teikėjus skubiai išmokėti įsipareigotas skirti sumas ir nukreipti jas pasitelkiant JT 2018 m. Humanitarinės pagalbos teikimo Jemenui planą – tai koordinuoto reagavimo tarptautiniu mastu į šią krizę dalis.

10. ES tebėra įsipareigojusi toliau teikti gyvybiškai svarbią pagalbą visiems Jemeno žmonėms, kuriems jos reikia. Tuo pačiu metu ES, kaip ir JT ir kiti paramos teikėjai, yra susirūpinusi dėl nuolatinio humanitarinės erdvės mažėjimo – tai rodo sunkumai norint gauti vizas ir leidimus, humanitarinės pagalbos darbuotojų persekiojimas, bauginimas ir konkrečiai prieš juos nukreipti veiksmai, paplitę kontrolės punktai ir savavališko sulaikymo atvejai, tai, kad muitinės pareigūnai konfiskuoja ir nepagrįstai apmokestina pagalbą, arba tai, kad atšaukiamos programos, įskaitant skiepavimo kampanijas. ES ragina visas konflikto šalis gera valia bendradarbiauti su humanitarine bendruomene, siekiant užtikrinti, kad Jemeno gyventojai galėtų gauti jiems skubiai būtiną pagalbą. ES ragina visas konflikto šalis laikytis savo įsipareigojimų pagal tarptautinę humanitarinę teisę, kad būtų sudaryta galimybė saugiai, greitai ir nekliudomai teikti humanitarinės pagalbos siuntas visiems žmonėms, kuriems to reikia visose nukentėjusiose gubernijose, taip pat humanitarinės pagalbos darbuotojų galimybę patekti pas tokius žmones, ir kad tokios galimybės būtų palengvintos. ES pabrėžia, kad humanitarinė pagalba turi būti teikiama visapusiškai laikantis žmoniškumo, neutralumo, nešališkumo ir nepriklausomumo principų, atsižvelgiant į poreikius, ir griežtai nepritaria bet kokiems mėginimams kliudyti ją teikti. ES akcentuoja, kad reikia efektyviai ir rezultatyviai derinti paramos teikėjų veiksmus.

11. ES taip pat labai didelį susirūpinimą kelia poveikis, kurį prieigos prie komercinio ir humanitarinio pobūdžio importo apribojimai daro humanitarinei padėčiai, ir ji ragina visas konflikto šalis sudaryti galimybę saugiai, greitai ir nekliudomai teikti komercinio pobūdžio ir humanitarinės pagalbos siuntas, įskaitant importuojamą maistą, degalus ir medicinos prekes, ir palengvinti tokią galimybę. Būtina garantuoti visišką ir ilgalaikę galimybę į visus Jemeno uostus ir oro uostus, įskaitant Chudaidos ir Salifo uostus ir Sanos oro uostą, vykdyti bet koki komercinės ir humanitarinės paskirties importą, taip pat medicininį evakavimą ir komercinius skrydžius. ES pabrėžia, kad svarbu užtikrinti veiksmingas ir laiku atliekamas operacijas, skirtas komercinei laivybai, įskaitant degalus, ir visiškai pritaria tolesnei Jungtinių Tautų tikrinimo ir patikrų mechanizmo (UNVIM) veiklai ir visapusiškam bei nekliudomam jo įgaliojimų įgyvendinimui, taip pat apsvarstys galimybę sustiprinti šį mechanizmą. Kad UNVIM galėtų efektyviai veikti ir įgyvendinti savo įgaliojimus, būtinas visapusiškas Koalicijos ir Jemeno vyriausybės bendradarbiavimas. ES visų pirma ragina Koaliciją užtikrinti, kad laivams, kuriems UNVIM jau suteikė leidimą, būtų skubiai leista pasiekti savo paskirties uostą Jemene. ES dar kartą ragina visapusiškai įgyvendinti JT Saugumo Tarybos nustatytą tikslinį ginklų embargą. Šiuo klausimu ES taip pat pabrėžia, kad reikia griežtai laikytis Bendrojoje pozicijoje 2008/944 dėl ginklų eksporto nustatytų taisyklių.
12. ES reiškia susirūpinimą dėl pranešimų apie draudimus naudotis religijos ar tikėjimo laisve – tai apėmė diskriminaciją, neteisėtą sulaikymą ir smurto naudojimą. Ypač didelį susirūpinimą kelia konkrečiai prieš religines mažumas nukreipti veiksmai. Taip pat yra kilusi grėsmė saviraiškos laisvei – esama pranešimų apie žurnalistų suėmimo atvejus. Be to, ES reiškia susirūpinimą dėl patikimų pranešimų apie slapto kalėjimų naudojimą Jemeno vyriausybės kontroliuojamose teritorijose.

13. ES labai susirūpinusi dėl beveik žlugusios Jemeno ekonomikos. Šios šalies BVP nuo konflikto pradžios 2015 m. sumažėjo daugiau nei per pusę, o 40 % namų ūkių yra pranešę, kad prarado pirminį pajamų šaltinį. Humanitarinę krizę skatinančiais veiksniais tapo ekonomikos krizė, žlugusios viešosios paslaugos, didelė infliacija, ypač pagrindinių prekių kainų infliacija (maisto kainos padidėjo 30 %), ir Jemeno rialo devalvacija – jo vertė sumažėjo per pusę. 2016 m. pabaigoje faktiškai nustota reguliariai mokėti atlyginimus daugiau kaip 1,4 mln. ne karinio viešojo sektoriaus Jemeno darbuotojams, todėl iš jų ir jų 5,6 mln. išlaikytinių atimta galimybė reguliariai išgalėti nusipirkti maisto ar vaistų. Kadangi valstybės tarnautojams nemokami atlyginimai, veikia tik pusė Jemeno sveikatos priežiūros įstaigų, o vandens ir sanitarijos sistemos nėra prižiūrimos. Todėl ES ragina Jemeno vyriausybę skubiai visoje šalyje išmokėti valstybės tarnautojų atlyginimus, įskaitant įsiskolinimus, visų pirma tiems asmenims, kurie dirba itin svarbiuose švietimo, sveikatos priežiūros ir sanitarijos sektoriuose, ir valdyti savo pajamas ir sąskaitas atsakingai ir skaidriai, be kita ko, užtikrinant, kad visų Jemeno gyventojų labai geriau ir neutraliai veiktų Jemeno centrinis bankas.
14. ES toliau teiks Jemenui paramą vystymuisi, pirmenybę teikdama intervenciniams veiksams, kuriais siekiama stabilizuoti šalį teikiant technines ekspertines žinias, užtikrinant mokymą, mentorystę ir teikiant paramą natūra suinteresuotiesiems subjektams visoje šalyje. ES dirbs stabiliose teritorijose su vietos valdžios institucijomis siekdama remti atsparumą, padėti toliau teikti pagrindines paslaugas ir skatinti tvarų pragyvenimą bendruomenėms, ypač toms, kurios kenčia dėl ilgalaikio perkėlimo poveikio. Veiksmai bus vykdomi pirmiausia tokiose srityse kaip sveikatos priežiūra, mityba ir kaimo vietovių atsparumas. ES užtikrins visišką humanitarinės pagalbos ir paramos vystymuisi papildomumą ir sinergiją, kartu garantuojant reagavimo į krizę, ankstyvo atkūrimo, atsparumo ir stabilizavimo veiksmų tęstinumą.